

Autorski program działania dla Biblioteki Publicznej im. Stefana Rowińskiego w Ostrowie Wielkopolskim

Założenia ogólne

Zacznę od myśli francuskiego pisarza Andre Maurois, który powiedział, że:

Nowoczesna biblioteka publiczna jest instytucją aktywną, dynamiczną. Wychodzi naprzeciw czytelnikowi, pragnie poznać i zaspokoić jego potrzeby, przyciągnąć go udostępniając różne środki zdobycia wiedzy, wykształcenia, rozrywki.

I taki model biblioteki będę chciał realizować w Ostrowie Wielkopolskim.

Po zapoznaniu się z najważniejszymi dokumentami regulującymi pracę tej instytucji kultury – Ustawę o bibliotekach z 1968 roku z późniejszymi zmianami, Statutem Biblioteki, Strategią Rozwoju Biblioteki Publicznej na lata 2016 - 2023 zamierzam skupić się na następujących obszarach:

- zapewnienie obsługi bibliotecznej mieszkańcom miasta Ostrowa Wielkopolskiego,
- rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych,
- upowszechnianie wiedzy, nauki i szeroko pojętej kultury,
- sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej i systemu informacyjnego na terenie miasta,
- realizacja zadań określonych w ustawie o bibliotekach dla powiatowej biblioteki publicznej,
- prowadzenie działalności bibliograficznej, dokumentacyjnej, wydawniczej, edukacyjnej, instrukcyjno-metodycznej.

Działania szczegółowe - kontynuowane

- zakupy i uzupełnienia zbiorów zgodnie z dezyderatami potrzeb oraz z uwzględnieniem specyfiki młodego czytelnika,
- dokonywanie świadomych i przemyślanych wyborów nowości wydawniczych, dbałość o ich wysoki standard,
- gromadzenie księgozbioru regionalnego i dokumentów życia społecznego,
- dbanie o stan księgozbioru / systematyczna selekcja i renowacja księgozbioru,
- rozwój ilościowy i jakościowy świadczonych usług biblioteczo-informacyjnych,
- przygotowanie programów rocznych działań kulturalnych we współpracy ze środowiskiem,
- promowanie i informacja o działaniach kulturalnych w mediach,
- poszerzanie oferty kulturalnej o współpracę ze stowarzyszeniami lokalnymi,
- tworzenie nowych form prezentacji kulturalnych,
- angażowanie czytelników do współpracy w układaniu programów kulturalnych,
- kontynuowanie działalności wydawniczej Biblioteki,
- organizowanie kursów komputerowych dla czytelników,
- szkolenia bibliotekarzy w zakresie obsługi czytelnika,
- dbanie o wizerunek biblioteki w środowisku i jej atrakcyjność architektoniczną w zakresie wyposażenia w nowoczesne urządzenia,
- zwiększenie powierzchni bibliotek,
- rozwinięcie usług reprograficznych,
- dygitalizacja zbiorów, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnienie dziedzictwa kulturowego,
- organizowanie konkursów dla młodzieży szkolnej,
- organizacja Szkolnych Klubów Czytelnika,
- poszerzenie oferty programowej dla szkół,
- pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych.

Działania szczegółowe - innowacyjne

Ciężar prac związany z uatrakcyjnieniem oferty biblioteki powinien zostać położony na działalność kulturalno-edukacyjną, dostosowaną do każdej grupy użytkowników.

Zaczynając od najmłodszej grupy wiekowej jaką są noworodki, proponuję „Książkową Wyprawkę dla Malucha”. W ramach tego projektu nowo narodzone dzieci otrzymywałyby pierwszą książkę z pamiątkową kartą biblioteczną będącą zaproszeniem do placówki dedykowanej dzieciom.

Koniecznym wydaje się podjęcie działań mających na celu przeniesienie Filii nr 7 dla Dzieci i Młodzieży działającej na peryferiach Ostrowa w nową przestrzeń

w rewitalizowanym centrum miasta - ułatwiając dostęp szerszemu gronu dzieci i młodzieży. Przenosząc bibliotekę do centrum z jednej strony udałoby się ożywić tę część miasta, a z drugiej zachęcić mieszkańców do spędzenia czasu w otoczeniu infrastruktury przyjaznej wypoczynkowi. Nowa lokalizacja o wyższym standardzie niewątpliwie przyciągnęłaby uwagę najmłodszych użytkowników, ich rodziców i w pewnym stopniu wpłynęłaby na promowanie pozytywnych form spędzania wolnego czasu.

Chciałbym też uatrakcyjnić udział biblioteki w kampanii społecznej Cała Polska czyta dzieciom - zainaugurowanej w 2001 roku, stwarzając szerszą platformę do udziału przedstawicieli życia kulturalnego, społecznego naszego miasta. Podniosło by to rangę akcji i wpłynęło na wzrost świadomości społeczeństwa dotyczącej znaczenia czytania dziecku dla jego rozwoju emocjonalnego oraz wyrobienia u dorosłych nawyku codziennego czytania dzieciom. Naukowcy i praktycy zgodnie twierdzą, że czytanie dziecku na głos uczy je języka i myślenia, rozwija pamięć i wyobraźnię, przynosi wiedzę i wzorce moralnych zachowań. Może też być jedną z form zacieśniania więzi rodzinnych.

Najmłodszym czytelnikom proponowałbym różnorodne warsztaty: plastyczne, żywego słowa, literackie. Do ich prowadzenia zapraszałbym przede wszystkim osoby ze środowiska ostrowskiego, by zwiększyć promocję naszego miasta jako miejsca, gdzie można z powodzeniem realizować się w różnych dziedzinach życia. Warsztaty te ponadto mogłyby przyczynić się do rozwoju dziecięcych talentów.

Rozszerzyłbym i zacieśnił współpracę ze szkołami, organizując miejskie i powiatowe konkursy czytelnicze o różnej tematyce.

Propagowanie czytelnictwa wśród młodzieży oparłbym przede wszystkim na zmianie formuły. Jej elementami byłoby wyjście z propozycjami na zewnątrz biblioteki i zafunkcjonowanie w przestrzeni miejskiej - amfiteatr, podwórka miejskie, teren przed biblioteką, deptak przy Mediatece - to klucz tego programu. Aby skupić się na tej grupie wiekowej chciałbym zaangażować młodzież już na etapie tworzenia projektów. Poznanie ich potrzeb jest kluczowe w ostatecznym sukcesie projektu i automatycznie wiązałoby młodzież z zadaniem. Jest to metoda pracy programu Równać Szanse, opracowana przez Polską Fundację Dzieci i Młodzieży.

Chciałbym też utworzyć przy bibliotece Dyskusyjny Młodzieżowy Klub Książki. Spotkania klubu byłyby otwarte dla wszystkich, którzy chcą podzielić się z innymi swoimi odczuciami, przemyśleniami na temat przeczytanych książek i chcą czerpać przyjemność z dyskusowania o literaturze. Do dyskusji o książkach może dołączyć każdy, niekoniecznie czytelnik Biblioteki. Luźna formuła ma sprzyjać swobodnym rozmowom o lekturze. Młodzieżowy Dyskusyjny Klub Książki to polski odpowiednik zainicjowanej w Wielkiej Brytanii akcji reading groups czyli bardzo popularnych grup czytelniczych.

Atrakcją dla młodzieży są imprezy wieczorowe, dlatego chciałbym urozmaicić Noc w bibliotece. Ta ogólnopolska, wieczorno-nocna impreza promująca czytelnictwo i biblioteki jako miejsca, w których warto bywać, jest okazją do niekonwencjonalnego zaprezentowania zbiorów i oferty edukacyjno-kulturalnej oraz poszerzenia grona

czytelników, promocją bibliotek w mediach i na Mapie Nocy Bibliotek. Pewną atrakcją mogłyby być pokoje zagadek, gry terenowe i inne formy akceptowane przez młodzież.

Do młodzieży skierowane byłyby też planowane przeze mnie:

- Warsztaty fotograficzne z poszczególnych tematów: portret, reportaż, fotografia reklamowa, fotografia architektury, fotografia zwierząt, fotografia przyrodnicza, techniki w fotografii, fotografia studyjna i plenerowa. Wszystkie tematy kończyłyby się zadaniem fotograficznym uwieńczonym wystawą i nagrodzeniem najlepszych prac. Najlepsze zdjęcia pokazujące nasz region i kulturę zostałyby wykorzystane do wydania kalendarza.
- Warsztaty dziennikarskie - spotkania z redaktorami czasopism, realizatorami audycji radiowych oraz telewizyjnych (współpraca min. z lokalnymi mediami). To mogłoby wpłynąć na zwiększenie konstruktywnego udziału młodzieży w życiu społecznym naszego miasta i regionu.
- Atrakcyjną formą dla tej grupy czytelniczej mogłaby być Galeria bohaterów literackich - projekt zdjęciowy poprzedzony stylizacją i charakteryzacją modela/modelki na bohatera literackiego. Przy okazji tego zadania odbyłyby się zajęcia z makijażu, stylizacji i modelingu. Galeria ze zdjęciami byłaby stałą wystawą w Mediatece.

Pozostałe moje propozycje to:

- Festiwal filmów na slajdach - tworzenie za pomocą cyfrowych metod projekcji audio-wizualnych z krótką fabułą odnoszącą się do literatury. Projekcja, stylizowana na wzór diaporam, polegałaby na pokazie obrazów zdjęciowych zsynchronizowanych z podkładem dźwiękowym. Końcowy efekt i prezentacje odbywałyby się w przestrzeni miejskiej poprzez rzutowanie obrazów na elewacje budynków oraz w amfiteatrze.
- Śniadanie na trawie w Parku Miejskim - propagowanie zdrowej żywności oraz zdrowego trybu życia wraz z konsultacjami dietetycznymi; małe gastronomie serwujące zestawy śniadaniowe; jednocześnie prezentacje literackie, kramy z książkami i ekologicznymi produktami. Promowanie idei recyklingu. Pokazy i szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy.
- Strefa relaksu - czytanie na leżakach („wędrujące” leżaki z logo biblioteki pojawiają się w różnych miejscach w mieście). Czytania performatywne odbywałyby się w otwartej przestrzeni publicznej w parkach miejskich, na skwerach, przed Biblioteką Publiczną oraz na deptaku przed Mediateką.

A maturzystom zaproponowałbym podnoszenie kompetencji informacyjnych poprzez szkolenia dotyczące wyszukiwania informacji w źródłach elektronicznych, warsztaty bibliograficzne, przeszukiwanie platform cyfrowych Academica, Legimi itp. w poszukiwaniu informacji i dostępu do specjalistycznej literatury.

Grupą, na którą również bardzo chciałbym nakierować działania to seniorzy.

Im chciałbym zaproponować szkolenia z informatyki, a także bezpieczeństwa cyfrowego gdzie zostałyby wyjaśnione zasady bezpiecznego korzystania z aplikacji do obsługi narzędzi finansowych i bankowych, ochrony danych osobowych, poruszania się w internecie. Akurat ta grupa społeczna często spotyka się z atakami i próbami wyłudzeń przez hakerów podszywających się pod instytucje państwowe, finansowe, media społecznościowe oraz inne osoby i organizacje. Tego typu szkolenia miałyby charakter prewencyjny ale też mogłyby stać się załączkiem do dalszych eksploracji informatycznych. Realizacja tych projektów znacznie ograniczyłaby obszary wykluczenia.

Inną formą edukacji dla seniorów byłyby cykliczne spotkania z przedstawicielami zawodów zaufania publicznego np: prawnikami, służbami mundurowymi (policja, straż pożarna), służbami medycznymi (lekarze wybranych specjalizacji, ratownicy medyczni). Omawiane tematy miałyby zachęcić uczestników do zgłębienia fachowej literatury dostępnej w księgozbiorze bibliotecznym.

Zamierzam również zacieśnić współpracę z Ostrowskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku w zakresie oferty kulturalnej dla słuchaczy.

Chciałbym wyjść z propozycją kulturalną spotkań z cudzoziemcami przebywających w naszym mieście. Mogłyby to być spotkania z literaturą danego kraju, z ich tradycjami, kulturą, obyczajami.

Dla szerokiego grona użytkowników adresowane byłyby takie nowe formy pracy jak:

- Jaskinia Filozofów - cykl spotkań z zaproszonymi naukowcami w zakresie filozofii w formie wykładu i panelu dyskusyjnego.
- Narodowe Czytanie - to ogólnopolska akcja publicznego czytania wybitnych polskich autorów literackich, zapoczątkowana w 2012 roku przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polski – Bronisława Komorowskiego. To przedsięwzięcie z powodzeniem można zrealizować nie tylko w zamkniętych pomieszczeniach ale i w otwartych przestrzeniach miejskich tj. amfiteatr, Rynek.
- Teatr jednego aktora - sztuka monodramu jako małej formy scenicznej w przestrzeni Mediateki. O tym, że mieszkańcy chętnie uczestniczą w przedsięwzięciach teatralnych w Ostrowie Wielkopolskim, mogłem wielokrotnie przekonać się współtworząc festiwal OFTeN. Z doświadczeń wiem także, że ta forma wypowiedzi bardzo przemawia do młodego pokolenia i angażuje młodzież do dalszych działań w tym zakresie.
- Odjazdowy bibliotekarz - ogólnopolska akcja promująca czytelnictwo i działalność bibliotek, podczas której bibliotekarze wraz z czytelnikami a jednocześnie miłośnikami rowerów, spędzają aktywnie czas podczas rajdu rowerowego. Rajdy rowerowe szlakami twórców kultury ludowej naszego regionu z piknikiem i ze wspólnym grillowaniem. Uczestnicy biorą udział w zabawach i konkursach oraz w akcji bookcrossingu.
- Kwiaty polskie - warsztaty florystyczne - podczas zajęć uczestnicy poznają technikę tworzenia kompozycji kwiatowo-roślinnych inspirowanych tematami literackimi i malarskimi. Warsztaty odbywają się o różnych porach roku, uczestnicy uczą się

dostrzegania tego co oferuje natura i wykorzystania jej zasobów do tworzenia dekoracji florystycznych.

- Warsztaty kaligraficzne - chcąc ocalić od zapomnienia i nadać nowy wymiar sztuce pięknego pisania, proponuję szkolenia z liternictwa. Podczas zajęć uczestnicy będą poznawać różne kroje pisma, a także różne narzędzia piśmiennicze i materiały, tak aby prześledzić historię pisma, przeanalizować zależności jakie zachodzą między pismem a narzędziem. W ramach projektu powstałyby murale z cyklu „Wykaligrafowany Ostrów” - fragmenty utworów ostrowskich twórców znalazłyby się w przestrzeni miejskiej.
- Spotkania autorskie z pisarzami, rysownikami, muzykami, poetami.
- Spotkania z podróżnikami.
- Spotkania z autorami książek kulinarnych połączone z pokazami kulinarnymi i degustacjami.

Z uwagi na zainteresowanie i popularność wśród uczestników dotychczasowych projektów i konkursów prowadzonych przez Bibliotekę Publiczną należy zachować i kultywować te wszystkie, które na trwałe wpisały się w kalendarz działań bibliotecznych w Ostrowie Wielkopolskim, np. Turniej szachowy.

Oferty i usługi powinny być dostosowane do zmieniających się potrzeb użytkowników. Aby lepiej poznać oczekiwania naszych odbiorców należałoby przeprowadzić rozpoznanie potrzeb czytelników. Systematyczne badanie oferty Biblioteki, poziomu świadczonych usług i stopnia ich wykorzystania poprzez ankiety, wywiady, obserwacje zachowań i potrzeb użytkowników. Porównanie badań wewnętrznych Biblioteki, z wynikami badań ogólnopolskich i tendencji światowych.

Działalność dla środowiska

- Utworzenie lokalnego archiwum cyfrowego audio - mówione relacje, wspomnienia osób związanych z Ostrowem Wielkopolskim i regionem,
- Promowanie lokalnych twórców kultury w czasie cyklicznych spotkań w bibliotece, połączonych z prezentacją ich dorobku,
- Prowadzenie zbioru Dokumentów Życia Społecznego (plakaty, ulotki afisze itp.)
- Proponowanie różnych form pracy z księgozbiorem regionalnym - konkursy, gry miejskie, konkursy plastyczne, wiedzy o historii miasta itp.

Promocja biblioteki i jej działalności

Niezmiernie ważna jest zmiana w postrzeganiu Biblioteki przez Mieszkańców Ostrowa Wielkopolskiego aby nie kojarzyła się jedynie z miejscem dla nielicznych. Często z braku wiedzy o szerokim spektrum działania placówki, Mieszkańcy nie zawsze zdają sobie sprawę z bogatego wachlarza ofert, jakim może dysponować Biblioteka. W tym celu niezbędne jest podjęcie szeregu działań:

- Opracowanie formy reklamy dla biblioteki w przestrzeni miejskiej - hasła promujące bibliotekę jako miejsce nowoczesne, przyjazne mieszkańcom miasta, miejsce spotkań wielokulturowych, tolerancji i otwartości. Opracowanie materiałów promocyjnych, w tym profesjonalnej prezentacji i filmu,
- Promowanie w mediach ostrowskich, mediach społecznościowych - budowanie grona „przyjaciół Biblioteki” należy poszerzyć o Instagram,
- Opracowanie nowego logotypu dla Biblioteki - konkurs na logo Biblioteki,
- Wizualna poprawa interfejsu strony www Biblioteki: nowa grafika identyfikująca się z rewitalizowanymi obszarami miasta, intuicyjność i przejrzystość strony, uporządkowanie zawartości, opracowanie strony w wersji angielskiej,
- Responsywność strony www - graficzne dopasowanie układu strony w taki sposób aby właściwie prezentowała się na różnych formatach urządzeń: telefon, tablet, laptop, monitor,
- Wprowadzenie usług z wykorzystaniem urządzeń mobilnych,
- Rozbudowa wolontariatu - aktywizowanie młodzieży poprzez umożliwienie tworzenia im własnych projektów,
- Opracowywanie materiałów informacyjnych z ofertą biblioteki (ulotki, foldery itp.),
- Udział w ogólnopolskich i ponadlokalnych konkursach promujących bibliotekę i czytelnictwo.

Pozyskiwanie środków poza budżetowych

Proponowane wyżej zadania wymagają nakładów finansowych, dlatego też duży nacisk chciałbym położyć na uzupełnienie środków budżetowych z różnych projektów i grantów ogłaszanych przez instytucje lokalne i ponadlokalne. Mam tu na myśli m.in.:

- Narodowe Centrum Kultury w ramach programu Kultura – Interwencje,
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego - na ogłoszone przez ministra programy w szczególności Promocja czytelnictwa i Partnerstwo dla książki,
- Instytut Książki,
- Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego,
- Fundacje i inne organizacje pożytku publicznego,
- Sponsorów.

Organizacja pracy w bibliotece

Stałe monitorowanie sieci bibliotecznej - gminnej i powiatowej. Wspieranie bibliotekarzy bibliotek powiatu w ich modernizacji i informatyzacji procesów bibliotecznych.

Monitorowania działań związanych z funkcjonowaniem Bibliotek Mobilnych.

Systematyczne organizowanie narad roboczych i wymianę doświadczeń z bibliotekami Południowej Wielkopolski.

Bardzo duży nacisk położyłbym na doskonalenie zawodowe kadry pracowniczej. Dokonujący się postęp techniczny i technologiczny wymaga od bibliotekarzy nowych umiejętności, biegłego posługiwania się nowymi technologiami, nowymi nośnikami informacji. Praca z czytelnikiem też stawia nowe wyzwania - chociażby kanały przekazywania informacji czy obecności w mediach społecznościowych.

Monitorowanie szkoleń, konferencji organizowanych dla pracowników bibliotek, ze szczególnym uwzględnieniem szkoleń dotyczących pisania projektów. Stworzenie polityki szkoleń oraz programu rozwoju zawodowego pracowników (udział kadry w szkoleniach, warsztatach, konferencjach). Motywowanie pracowników do podejmowania kształcenia na poziomie studiów wyższych, podyplomowych z zakresu bibliotekoznawstwa i innych dziedzin ważnych z punktu widzenia funkcjonowania bibliotek. Wymiana doświadczeń zdobytych podczas szkoleń i na konferencjach. Organizowanie różnych form zdobywania wiedzy i umiejętności.

Współpraca z instytucjami i organizacjami

Biblioteka nie działa w próżni stąd konieczność szerokiej współpracy z innymi organizacjami czy instytucjami działającymi w naszym mieście. Mam na myśli przede wszystkim instytucje kultury - Muzeum m. Ostrowa, Ostrowskie Centrum Kultury, wspomniany już Uniwersytet Trzeciego Wieku

Obok poznania oczekiwań czytelników niezbędnym ogniwem do właściwego przygotowania oferty jest zacieśnienie współpracy z radami osiedli i organizacjami pozarządowymi. Aranżowanie spotkań i wspólnych paneli dyskusyjnych pomogłoby przy realizacji wspólnych celów. Wpłynęłoby to również na racjonalizację ich kosztów.

Ważnym partnerem w podejmowanych zadaniach byłaby dla mnie Rada Biblioteczna, której umocowanie prawne i doświadczenie byłyby nieocenione.

Ważna dla promocji biblioteki ale też rozwoju zawodowego jej pracowników byłaby współpraca z organizacjami branżowymi - Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich czy

Biblioteczną Grupą Wsparcia. Stały kontakt w Wojewódzką Biblioteką Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu.

Janusz Polon